

Vážený pán poslanec, vážená pani poslankyňa,

v mene podpísaných odborných organizácií, kolektívov, inštitúcií a jednotlivcov a jednotlivkýň, ktoré sú dlhodobo aktívne v snahe zastaviť sexuálne násilie a ochrane ľudí žijúcich na Slovensku pred znásilnením a rodovo podmieneným násilím, si Vás dovoľujeme požiadať o prijatie zásadných a nevyhnutných legislatívnych zmien v tejto oblasti.

Roky sme svedkami hrubej ignorancie nebezpečne rozšíreného sexuálneho násillia a znásilnenia na Slovensku, ktoré priamo zasahujú do desaťtisícov životov, predovšetkým žien a dievčat a narúšajú ich. Novela Trestného zákona predstavovala prvý významný pokus štátu o prijatie legislatívy, ktorá by výraznejšie prispela k ochrane obyvateľstva pred sexualizovaným násilím. Po viac ako rok trvajúcim legislatívnom procese, ktorý sprevádzala odborná debata, však do parlamentu smeruje návrh redefinície znásilnenia, ktorý je výsmechom ľuďom, ktorí čelili, čelia a budú čeliť sexuálnemu násilliu a znásilneniu.

Podľa [výskumu Inštitútu pre výskum práce a rodiny z roku 2017](#) zažilo sexuálne násilie v priebehu svojho života 4,9 % respondentiek, čo predstavuje približne 100 000 žien na Slovensku. Výsledky prieskumu tiež poukazujú na pretrvávajúcu stigmatizáciu preživších sexuálneho násillia, o čom svedčia zdôvodnenia, pre ktoré sa ženy neobrátili na políciu.

Amnesty International Slovensko zozbierala desiatky výpovedí preživších znásilnenia, ktoré ilustrujú hrubé zlyhanie štátu pri ochrane pred sexuálnym násilím a pri tvorbe legislatívy, ktorá prispieva k vytváraniu prostredia založeného na rešpekte pri sexuálnych aktivitách. Z výsledkov [reprezentatívneho prieskumu](#), ktorý pre Amnesty International Slovensko vo februári 2023 uskutočnila agentúra Focus, vyplýva, že 91 % opýtaných si myslí, že sex bez súhlasu je znásilnením. Toto presvedčenie prevláda aj u ľudí, ktorí sa identifikujú ako konzervatívni. Zároveň si 89 % opýtaných myslí, že sex bez súhlasu by mal byť trestným činom. Podobné výsledky dosiahli aj reprezentatívne prieskumy z rokov [2022](#) a [2021](#).

Súčasná definícia znásilnenia platná na Slovensku sa, rovnako ako definícia zahrnutá v predkladanej novele Trestného zákona, zameriava na prítomnosť násillia a prejaveneho odporu, pričom nezohľadňuje absenciu slobodného súhlasu (po posúdení v kontexte okolností), ako sa vyžaduje v medzinárodnom práve a normách. Argument, že definícia, ktorá operuje so zneužitím bezbrannosti obete neobstoí. Na nedostatočnosť takejto definície upozorňuje teória aj prax. Medzinárodné ľudskoprávne normy nedefinujú sexuálne násilie na základe použitia alebo hrozby fyzického násillia, ani zneužitia bezbrannosti, ale vychádzajú z narušenia telesnej autonómie človeka. Slovensko musí dodržiavať svoje ľudskoprávne záväzky a rozšíriť právnu úpravu znásilnenia tak, aby zahŕňala situácie, keď k sexuálnym aktivitám došlo bez súhlasu niektorej zo zúčastnených osôb.

Žiadame Vás preto, aby ste sa postavili za ľudské práva a ochranu ľudí pred sexualizovaným násilím a podnikli všetky kroky pre to, aby bola nedostatočná definícia obsiahnutá v návrhu novely Trestného zákona upravená.

Priestor pre nápravu prináša pozmeňovací návrh poslankyne NR SR Márie Kolíkovej, ktorý obsahuje definíciu znásilnenia založenú na absencii súhlasu. Slovensko potrebuje definíciu znásilnenia (v §199 Trestného zákona), ktorá je založená na súhlase. Žiadame Vás preto o podporu tohto pozmeňovacieho návrhu. O návrhu sa bude hlasovať na júrovej schôdzi parlamentu.

Podpísané organizácie:

Amnesty International Slovensko
ALEJ – poradenské centrum
Bez sexizmu (iniciatíva Sexistický kix)
OZ Brána do života
Centrum komunitného organizovania
Centrum Slniečko, n.o.
Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, o. z.

OZ Antigona
OZ HANA
OZ Prirodzene
Iniciatíva Inakosť
inTYMYta
LIGHT*
mesačník Kapitál
Možnosť voľby
MyMamy, o.z.
Nadácia Ekopolis
Nebudeme ticho!
Neon o.z
NOMANTINELS
Občan, demokracia a zodpovednosť
Odysseus, o.z.
Pomoc rodine
PRIMA, o.z.
OZ Prirodzene
PROGRESFEM
OZ Proti prúdu
Rómske advokačné a výskumné stredisko
Saplinq, o.z.
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
Za seba, o.z.
Ženy pomáhajú ženám, o.z.

Odborníctvo v témach pomoci preživším sexuálneho násillia, terapeutickéj praxe, právnej pomoci preživším, rodovej rovnosti a sociálnej spravodlivosti:

Mgr. Jana Jablonická Zezulová, analytička – výskumníčka
Mgr. Barbora Burajová, PhD., právnička
Mgr. Ivana Klimentová, PhD., sociálna poradkyňa, terapeutka
Ing. Andrej Kuruc Mgr., psychológ, expert pre rodovú rovnosť
Mgr. Lenka Pavuková Rušarová, klinická psychologička, psychoterapeutka
Mgr. Hana Ševčíková, klinická psychologička, psychoterapeutka
MUDr. Barbora Vašečková PhD., lekárka, psychiatrička
Mgr. Andrea Fábiková, PhD., vedecko-výskumná pracovníčka, Centrum rodových štúdií FiF UK
PhDr. Hana Smitková, PhD., psychologička
Milica Schraggeová, psychologička
Mgr. Matúš Kanis, advokát
Mgr. Karin Jureková, sociálna poradkyňa, štatutárna zástupkyňa, PROGRESFEM
Zuzana Bendíková, výkonná riaditeľka, inTYMYta
Mgr. Štefan Vanko PhD., klinický psychológ, Psyche Educa s.r.o.
MUDr. Iveta Kalafutová, lekárka
Mgr. Apolónia Sejková, sociálna pracovníčka, projektová manažérka, MyMamy, o.z.
Mgr. Nina Oravcová, psychologička
Mgr. Judita Majerová, riaditeľka, psychologička, OZ Brána do života – Bezpečný ženský dom
Zuzana Olšinová, sociálna pracovníčka a pracovníčka v advokácii, OZ Proti prúdu
Mgr. Lucia Mikušová, právnička
Róbert Olejár, terénny sociálny pracovník
Mgr. Lucia Murínová, sociálna pracovníčka, OZ Brána do života
Mgr. Jana Bahulová, sociálna pracovníčka, OZ Brána do života
Niko Nagy, lektorstvo sexuálnej a vzťahovej výchovy, OZ Prirodzene

Mgr. Broňa Korec Terenová, sociálna pracovníčka, OZ Brána do života
Mgr. Jana Vyskočil, psychologička
Mgr. Mariana Kováčová, PhD., riaditeľka, špeciálna pedagogička, Centrum Slniečko, n.o.
Mgr. Zuzana Kuncová, psychologička
Mgr. Ľudmila Vysocká, sociálna pracovníčka, MyMamy, o.z.
Mgr. Monika Kriššáková, sociálny pracovník, Centrum Slniečko, n.o.
PhD. Silvia Dončevová, pedagogička, supervízorka a mediátorka
Mgr. Dagmar Gurová, redaktorka
PhDr. Stanislava Segečová, klinická psychologička, psychoterapeutka, súdna znalkyňa
PhDr. Šarlota Pufflerová, PhD., psychologička, Občan, demokracia a zodpovednosť
Mgr. Janka Kottulová, PhD., výskumníčka, Centrum rodových štúdií FiF UK
Mgr. Jakub Rajčáni, PhD., psychológ, vysokoškolský pedagóg, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
Bc. Julián Vrabel, školiteľ, pracovník s mládežou, LIGHT*
Mgr. Sabína Brédová, koordinátorka kontaktného centra, projektová manažérka, Občianske združenie PRIMA
Róbert Furiel, ľudskoprávny aktivista a školiteľ, Saplinq, o.z.
Mgr. Michaela Pavelková, členka tímu o. z. Bez sexizmu (iniciatíva Sexistický kix)
PhD. Veronika Valkovičová, výskumníčka a vysokoškolská pedagogička, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Mgr. Hana Mária Kirchner, psychológ
Mgr. Marta Korgová, sociálna pracovníčka, Centrum Slniečko, n.o.
Mgr. Adriana Mesochoritsová, politologička, Možnosť voľby
Mgr. Jitka Dvořáková, projektová manažérka a aktivistka za práva žien, Bez sexizmu (iniciatíva Sexistický kix)
Bc. Alexandra Demetrianová, M.A., kampanierka a aktivistka za ľudské práva a rodovú rovnosť, Saplinq. o.z. a Možnosť voľby
LLB Alexandra Moran, vedecká pracovníčka a publicistka, Feministická sekcia mesačníku Kapitál
Mgr. Martina Zboroňová sociologička, Možnosť voľby
Mgr. Alena Faragulová, PhD., vzdelávacia pracovníčka, lingvistka, Možnosť voľby
Zdena Faragulová, aktivistka, Nebudeme ticho!
Ivana Rumanová, kultúrna antropologička, mesačník Kapitál
Lýdia Bdžoch Koňaková, poradenská pracovníčka, OZ HANA
Dominika Jašková, riaditeľka, psychologička, OZ Odysseus
Diana Gregorová, Bez sexizmu (iniciatíva Sexistický kix)
Bianka Urbanovská, lektorka sebaobrany, Za seba, o.z.
PhDr. Mária Hargašová, štatutárna zástupkyňa, Pomoc rodine
Mgr. Lucia Berdisová, PhD., LL.M., právnička
Mgr. Veronika Michelčíková, právnička, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
Dagmar Horná, politologička
Mgr. Zuzana Havírová, výskumníčka, Rómske advokačné a výskumné stredisko
Silvia Miháliková, profesorka
Michal Žiga, Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, o. z.
Silvia Porubánová, PhD., sociologička a výkonná riaditeľka, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
Alžbeta Brozmanová Gregorová, vysokoškolská pedagogička
Edina Némethová, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
Peter Medveď, Nadácia Ekopolis
Maroš Chmelík, Centrum komunitného organizovania
Kamila Koza Beňová, PhD., etnologička, OZ Antigona
Mgr. Daša Malíková, PhD., riaditeľka a poradkyňa ALEJ – poradenské centrum
Mgr. Mária Víteková, poradkyňa ALEJ – poradenské centrum
M.A. Zuzana André, poradkyňa, ALEJ – poradenské centrum